

vat kan worden vervangen. De ligamenten worden nu gekliefd en de tumor en bloc verwijderd; en nadat het handvat der abdominale pincetten in de vagina is overgebracht, de buikwond gesloten en de vagina getamponneerd. Als voordeelen zijner methode roemt JACOBS een korten operatie-duur en een gladde reconvalescentie.

CATHARINE VAN TUSSENBROEK.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. BROSIUS, *Die Verkenning des Irreseins*. Leipzig. (1ste en 2de druk). 1894.

Dr. BROSIUS te Bendorf heeft een boekje van ongeveer 100 blz. uitgegeven, waarin hij voor practische artsen en ontwikkelde leeken (juristen!) behartigenswaardige beschouwingen omtrent de miskennis van krankzinnigheid ten beste geeft. Deze mededeelingen of liever leeringen, welke reeds vroeger in den *Irrenfreund* gepubliceerd waren, bevatten voor den psychiater niets nieuws; deze zou, wanneer zijn praktijk hem dit niet reeds verleerd had, hoogstens de schouders ophalen bij het hooren van de mogelijkheid van het miskennen der dementia paralytica, als alle hoofdsymptomen reeds duidelijk aanwezig zijn. Maar zooals gezegd, voor psychiaters is het juist niet geschreven. Toch is bijv. de voor BROSIUS typisch scherpzinnige opmerking, dat wanneer een subjectief volkomen en objectief schijnbaar volkomen psychisch gezonde persoon zonder morren in een inrichting, waar ontwijken mogelijk is, blijft, deze bijna zeker aan vervolgingswaan lijdt, ook voor specialisten interessant. Van belang ook is het geval van insania moralis van het bijna 18-jarige meisje, omdat, terwijl wel vele gevallen van insania moralis bij nauwkeuriger observatie tot de paranoia kunnen worden gerekend, hierbij paranoia-symptomen ontbraken. Het „folie raisonnante” genoemde gedeelte is, voor wie zich niet speciaal met deze ziekten bezighoudt, zeer lezenswaard. De krankzinnige toch, die raisonnant, niet raisonnable, door zijn redeneeren en betoogen, bijv. zelfs na een onderhoud van twee uren op den rechter den indruk van psychisch valide maken kan, terwijl hij aan zwakzinnigheid geduchte waanideeën paart, lijkt mij gelukkig omschreven als „een krankzinnige, die nog het gezonde uit, dat in hem overbleef.” Opgeluisterd door treffende voorbeelden worden voorts de voor den practischen arts en den jurist belangrijke paralyse, dementia senilis, paranoia, enz. besproken. Daar m. i. in ons land psychiatrische lectuur slechts in populair en gedrongen vorm kans heeft in wijder kring gelezen te worden, wilde ik even de aandacht op dit boekje vestigen.

Apeldoorn, October 1894.

SPAINK.